

Momenter til styrking av tiltaksprogrammene etter vannforskriften.

Tiltaksprogrammet er et vedlegg til Forvaltningsplanen, men skal også kunne stå på egne ben som et selvstendig dokument. Det bør derfor innledningsvis inneholde en kort oppsummering, gjerne den samme som er tatt inn som oppsummerende kapittel i forvaltningsplanen.

Det vil være avgjørende å få med flest mulige tiltak som det er realistisk å få i gang i 2010, eller i alle fall i løpet av planperioden 2010-2015 – ift at både virkemiddel og ressurser må finnes.

Tiltaksprogrammet må i tillegg til å foreslå konkrete tiltak, også angi kostnadsanslag, , og peke på hvilken sektor som sitter med myndighet og virkemidler for å følge opp planen gjennom sektorvedtak.

Det vil være en fordel om tiltaksprogrammet også klart peker på vannmiljøutfordringer der man mener at man i dag mangler eller ikke har tilstrekkelige virkemiddel, evt. andre sektorer som bør trekkes med i arbeidet i fremtiden og lignende.

En del større uforutsette hendelser vil kunne gjøre svært vesentlig skade på vannmiljøet for lang tid fremover. I områder med menneskelig aktivitet som kan føre til et slikt skadeomfang ved uforutsette hendelser, mener vi det kan vurderes å også omtale aktuelle beredskapsplaner med tilhørende tiltak.

Både nye og eksisterende miljøtiltak

Programmet vil naturlig nok fokusere på miljøforbedrende tiltak der hvor karakteriseringen viser at det er risiko for ikke å nå miljømålene år 2015, og/eller der miljøtilstand basert på klassifiseringssystemet og overvåkingsresultater ikke er tilfredsstillende.

Det er likevel viktig med en oversikt over allerede gjennomførte, påbegynte og planlagte tiltak som grunnlag for vurdering av nye tiltak. Videreføring av eksisterende tiltak er jo bl.a. en forutsetning for risikovurderingen som er gjort som del av karakteriseringsarbeidet.

Både beskytte mot forringelse, forbedres og gjenopprettes

Det er viktig at direktivet og forskriften ikke bare snakker om forbedring og gjenoppretting av vannmiljø, men også om tiltak for å forhindre forringelse.

Dermed skal også forebyggende tiltak vurderes i vannforekomster der hvor miljøtilstanden er tilfredsstillende i dag men det er risiko for at fortsatt eller økende påvirkning fram mot 2015 vil føre til forringelse.

Harmonisering på tvers av vannområdene

Naturlig nok er det ulike grupper som har arbeidet med ulike vannområder innen de ulike vannregionene. Det ser ut til at vannregionmyndighetene har gitt disse gruppene stor frihet i forhold til hvilken form det skal rapporteres inn til vannregionmyndigheten på, og rapportene er derfor svært ulike i oppbygging. Det ville gjort programmene lettere å lese og forstå dersom i alle fall tiltaksprogram innen en og samme vannregion var skrevet på samme form for alle vannområdene i regionen.

Tilstrekkelig konkretisering av tiltak.

Presisjonen i beskrivelse av tiltak varierer ganske mye. I noen av programmene er det mest generelle tiltak uten nærmere angivelse av hvor i vannområdene tiltak må gjennomføres. I mange av programmene er det uklart i hvilken grad det er vurdert hva som er ulike sektors bidrag til påvirkning av vannområdene.

I noen av programmene er for eksempel industriutslipp og deponier ikke nevnt, eller i svært liten grad omhandlet. Ofte står det bare henvist til at industri og deponier generelt, og at de er en kilde til miljøproblemer uten nærmere spesifisering av konkret problem eller virksomhet. I den grad dere mener dette er vesentlige bidrag er det viktig å være konkrete på type problem utslippene medfører og hvilke virksomheter dette gjelder. Dersom VRM mener det er behov for tiltak ved konkrete industribedrifter for å nå miljømålene, må dette tas opp med aktuell forurensningsmyndighet (SFT/FM) for vurdering av ev. pålegg eller endring av utslippstillatelser.

Estimering av kostnader og effekt – grunnlag for prioritering.

I mange av programmene er det ikke klargjort hvordan prioritering av tiltak er foretatt og hva som er grunnlaget for prioriteringene. Dette henger nok delvis sammen med mangelfulle kostnadsestimater for tiltak og vurderinger av nytte ved tiltakene.

Vannregionene Vestlandet, Sør-Vest og Finnmark har valgt ulike tilnæringer for å anslå kostnadsnivå og nytte ift en tredelt skala (1-2-3 eller lav-middels-høy) Vest-Viken har anslått kostnader og effekt for tiltakene. Vi mener begge disse hovedtilnærmingene kan være gode eksempel til etterfølgelse for andre vannregioner. Ved bruk av slike metoder må det sies noe om grunnlag, metodevalg og metodens presisjon.

Vurdering av konkrete tiltak og kosteffekt vurdering av tiltak er en omfattende og ofte vanskelig oppgave. For å kunne ha et beslutningsgrunnlag for å gjennomføre tiltak som har god effekt, er det imidlertid viktig at denne jobben gjøres så godt som mulig. Etter vår vurdering er det bedre å anslå relative kostnader (høy, middels, lav) enn å ikke vurdere kostnader.

Tabell som er laget for vannområde Hunnselva (tabell 29) i tiltaksprogram for Glomma er et eksempel som vi synes gir en god oversikt over tiltak, prioritering av disse, ansvar og nytte/kost. En annen tilnærming til å lage god oversikt over vannforekomstene er vist i

tiltaksprogram for Sør-Trøndelag (fig 13) som har kolonner både for tilstandsvurdering og tiltak med kostnad og prioritering.

Det kan også være at det finnes bakgrunnsdokumentasjon som er benyttet, men som det ikke er vist til i dokumentene som er sendt på høring. For senere revisjoner av programmene er det lurt å henvide konkret til annen dokumentasjon som er benyttet, f. eks gjennomførte tiltaksanalyser. Dersom prioritering av tiltak også er gjort ut fra andre hensyn enn miljømål som følge av vanndirektivet selv om andre tiltak er vurdert som mer kostnadseffektive, må dette klart framgå. Årsaken til at man evt. velger mindre kostnadseffektive tiltak må begrunnes godt.

SMVF

I forhold til Sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) er det viktig å presisere at samfunnsnyttene i denne sammenhengen er kraftproduksjonen, og ikke den økonomiske gevinsten en regulanten måtte ha av kraftproduksjonen. Der det er relevant i forhold til miljømål og frister for å nå miljømålet, bør det angis årstall for når det blir åpnet for revisjon av konsesjonsvilkår. En viktig del av miljømålet er å *unngå forverring* av tilstanden. Viktig at dette aspektet er med i de tilfeller det legges opp til tidsutsettelse eller andre unntak